

การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

THE DEVELOPMENT OF THE ABILITY TO USE FINE MOTORS OF EARLY CHILDHOOD CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES BY PROVISION OF LEARNING EXPERIENCES CREATIVE ART ACTIVITIES

พานทอง ชูรัมย์¹ และ ศิริพงษ์ เพียศิริ

Pantong Chuiram¹ and Siribhong Bhasiri

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Education, Khon Kaen University

Email: Pantong.mam74@gmail.com¹

Received 10 April 2024; Revised 26 April 2024; Accepted 26 April 2025.

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป รูปแบบการวิจัยเป็นแบบการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น แบบกลุ่มเดียว ทดสอบหลังเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 4-6 ปี ศึกษาอยู่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครพนม ห้องเตรียมความพร้อม โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และ แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.52) 2. ผลของการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 10.67 คิดเป็นร้อยละ 88.89 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก; เด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา; การจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

Abstract

This Article aimed to study 1) to develop experiences with creative art activities to develop the ability to use fine motors of early childhood with intellectual disabilities. 2) to study the effects of organizing experiences with creative art activities in developing the ability to use fine motors of early childhood with intellectual disabilities. The students must have an average score of not less than 70 percent and have a number of students who pass the criteria of 70 percent or more. the sample was were 3 students aged from 4 to 6 years with intellectual disabilities, who currently study in preparatory classroom in Nakhon Phanom Special Education Center They was selected by purposive sampling the instrument for collecting data was 1) creative art activities, 2) fine motors ability assessment form. Analysis data by percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that: 1) Developing experiences with creative art activities to develop the ability to use fine motors of early childhood with intellectual disabilities has the most appropriate value ($\bar{X} = 4.73$). 2) The results of organizing experiences with creative art activities in developing the ability to use fine motors in early childhood with intellectual disabilities indicated that the average score was 10.67 or 88.89% and there were three students or 100% of the subjects who pass the criteria which was higher than the prescribed criterion.

Keywords: ability to use fine motors; early childhood with intellectual disabilities; experiences with creative art activities

บทนำ

การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยและในการวางรากฐานการจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ โดยเด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักค้นคว้า แสวงหา ความรู้ จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง จากการได้สัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ในการทำงานใด ๆ ด้วยตนเอง เป็นอีกขั้นหนึ่งของพัฒนาการ ในระดับปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านการเขียนหนังสือ ซึ่งมีความสำคัญกับการเรียนของเด็กในระดับที่สูงขึ้น เด็กต้องได้มีการฝึกการใช้ กล้ามเนื้อเล็ก ให้ทำงานประสานกันระหว่างมือกับตา คล่องแคล่ว ว่องไว ด้วยตนเองตั้งแต่ยังเล็ก ลักษณะของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จะสามารถบูรณาการในช่วงของกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้และการเคลื่อนไหวร่างกายในการควบคุมลำตัว แขน นิ้วมือ ให้ประสานสัมพันธ์กันกับการใช้เครื่องมือ ต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานตามความต้องการของตนเอง (Kusolsong, 2016) ดังนั้น

การส่งเสริมพัฒนาการทางกายให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางกายที่ดี มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ควรเป็นกิจกรรมที่เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างมีจุดหมาย กล่าวคือ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีความสำคัญเป็นอย่างมากและเป็นอวัยวะที่สำคัญในการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ แขนทำงานร่วมกันกับกล้ามเนื้อตาให้ประสานงานกันอย่างลงตัว การบริหารกล้ามเนื้อ มือกับตาบ่อย ๆ จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาสมองที่ดีตามไปด้วย ตลอดจนการขีดเขียนของเด็กต่อไป (Ontub, 2021)

ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาคือ กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆโดยเฉพาะมือและตายังไม่ดี ตายัง มองเห็นสิ่งของเล็กๆ ได้ไม่ชัดเจน มื่อยังบังคับทิศทางในการหยิบจับวัตถุ เช่น การใส่เสื้อ-การถอดเสื้อ การติดกระดุม การรูตชิป การแปรงฟัน การผูกเชือกกรองเท้า รวมถึงการเขียนไม่ได้ จึงไม่พร้อมทำงานที่มีรายละเอียด กระดูกยังอ่อนอาจโค้งงอเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นเด็กควรได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กเพื่อเตรียมความพร้อม (Pinyoanuntapong, 2012) ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาจัดอยู่ในกลุ่ม neurodevelopmental disorder เป็นความผิดปกติของพัฒนาการด้านสติปัญญา ทำให้ความสามารถทางปัญญาทั่วไปบกพร่อง (การทำความเข้าใจข้อมูล การเรียนรู้ และการใช้ทักษะใหม่ ๆ) มีข้อจำกัดของการใช้ความคิด การเข้าใจแนวคิดที่ซับซ้อน การสรุปความคิดรวบยอด การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ ส่งผลให้มีปัญหาการปรับตัวในการดำรงชีวิตประจำวัน มีพัฒนาการล่าช้าซึ่งอาจจะพบมากกว่า 1 ด้าน ได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา การใช้ภาษา ความเข้าใจภาษา การช่วยเหลือตัวเองและสังคม (Rajanukul Instituta, 2014) ในการจัดกิจกรรมเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะต้อง มุ่งเน้นให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข กิจกรรมที่จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือของเด็ก ได้แก่ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การฉีก ปะ กระดาษ การปั้น การร้อยลูกปัดหรือการพิมพ์ภาพ การที่เด็กได้ฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและ การกระทำ ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะ และจะนำไปสู่การเรียนรู้ การเขียน การอ่าน อย่างสร้างสรรค์ ต่อไป

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยเฉพาะพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก และเพื่อการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จึงได้พัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถกล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านการเขียน เพราะหากนักเรียนมีความพร้อมแล้วจะทำให้พัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กมีความแข็งแรงสามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กสามารถแบ่งออกเป็นระยะและมีขั้นตอนพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กนั้นมีความสำคัญแก่ชีวิตเพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ ต่อมกระดูก และประสาทต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง โดยที่ Gesell ได้แบ่งพัฒนาการของเด็กออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor behavior) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด 2) พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive behavior) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก (Motor sensory coordination) เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือ (Eye-Hand coordination) ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั่นกระดิ่ง การแกว่ง กำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว 3) พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language behavior) ประกอบด้วยวิธีการสื่อสารทุกชนิดเช่น การแสดงออกทางหน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียงและภาษาพูด การเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น 4) พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal-Social behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคล และบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง นับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยความเจริญของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก Gesell พบว่าก่อนที่จะคนเราจะทำอะไรง่าย ๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้น มีการเรียนรู้หลายขั้น ขั้นแรกทารกใช้มือตะปบ ขั้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้ว ติดกันกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือแล้วใช้หัวแม่มือค่อย ๆ เลื่อนมาจับ ขั้นสุดท้ายคือการหยิบของด้วยนิ้วหัวแม่มือกับปลายนิ้ว (Gesell, 1940)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เริ่มตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งเด็กจะมีการพัฒนาของร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคม และสติปัญญา เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นวัยแห่งการเรียนรู้และต้องการส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้อง โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการใช้

ร่างกายและประสาทรับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีนักทฤษฎี นักวิชาการศึกษา หลายคนได้กล่าวไว้ ดังนี้

Piaget (1969) นักจิตวิทยาชาวสวิสได้อธิบายถึงกระบวนการคิดและสร้างความรู้ของเด็ก หลักการทางทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์หลายประการที่ช่วยให้คิดสร้างสรรค์จัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก ดังนี้ 1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่อาศัยความกระตือรือร้นทั้งร่างกายและจิตใจของผู้เรียน 2) พัฒนาการแต่ละขั้นจะดำเนินการไปตามลำดับขั้นตอน จะข้ามขั้นขั้นไม่ได้และด้วยอัตราที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล 3) ภาษาไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และความคิดรวบยอดเพียงอย่างเดียว 4) พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กส่งเสริมได้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ผู้ใหญ่ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

Dewey (2013) ได้พัฒนาแนวคิดที่ว่าประสบการณ์สำหรับเด็กเกิดขึ้นได้ต้องใช้ความคิด และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทดลองและค้นพบด้วยตนเอง ไม่นิยมการสอนให้เด็กท่องจำ แต่เชื่อในการให้อิสระเด็กได้สำรวจ เล่นในสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยกิจกรรมที่จะนำไปสู่ความสนใจ ของเด็ก ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กนั้นจะเรียนรู้สิ่งที่เด็กเกี่ยวข้องด้วย หรือต่อเมื่อเด็กยอมรับด้วยใจ เขาเองหรือสมัครใจทำเอง การที่เด็กจะเรียนมากน้อยเพียงใดแล้วแต่ว่าสิ่งนั้นจะมีความสำคัญต่อเด็ก เพียงใด หรือเกี่ยวข้องมีความหมายกับสิ่งที่เด็กทราบอยู่แล้ว

Sompakdee (2021) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ คือ ประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดโดยให้เด็กได้คิดริเริ่ม คิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ ควรมีการจัดกิจกรรมการเล่นแบบต่าง ๆ ไว้ในกิจกรรมประจำวัน ให้การเล่นเป็นหัวใจของการเรียนรู้ของ เด็กในวัยนี้ซึ่งจะนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีความสำคัญอย่างมากต่อเด็กปฐมวัย ดังที่นักวิชาการหลายคนได้กล่าวไว้ ดังนี้

Tangpitakpaiboon (2019) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้นมีคุณค่าและสร้าง ประโยชน์เป็นอย่างมาก นอกจากจะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งพัฒนาการ ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาผ่านประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการลงมือทำและผลิตผลงาน ยังช่วยสร้างเสริมกระบวนการคิดให้เป็นระบบทำให้เกิดการคิดอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รู้จักการวางแผน การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักอดทนอดกลั้น มีความอดุสาหะและ เพียรพยายามจนประสบความสำเร็จ นำไปสู่การมีความคิดสร้างสรรค์และบุคลิกภาพที่ดี ในกายภาคหน้า

Boonnak (2023) กล่าวว่า ศิลปะมีประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กจะได้พัฒนาร่างกายในส่วนหลัก ๆ คือ การทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา กล้ามเนื้อมัดเล็ก พัฒนาการทางด้านอารมณ์ คือการได้ชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งที่สวยงาม พัฒนาการทางด้านสังคม คือ เด็กได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักรอคอยที่จะใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่นและเรียนรู้การแบ่งปัน พัฒนาการ

ทางด้านสติปัญญา คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ รูปทรง ความกว้าง ความยาว ความสูง ขนาด (เล็ก-ใหญ่) พื้นผิว (เรียบ-ขรุขระ-หยาบ)

Gestalt Therapy (1951) ทฤษฎีพัฒนาการการรับรู้ (Perceptual Development Theory) ซึ่งมีความเชื่อว่าเด็กจะทำงานศิลปะตามที่เห็น ตามความเป็นจริง ซึ่งเด็กจะเห็นแต่เค้าโครงและเห็นส่วนรวมของภาพมากกว่ารายละเอียด ทฤษฎีนี้เหมาะกับการสอนเด็ก ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา เด็กจะถ่ายทอดความรู้ที่ออกมาแบบง่ายๆ ส่วนความซับซ้อน จะเพิ่มขึ้น ตามวัยของเด็กเอง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์ หรือภาวะที่สมองทำงานไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านการเรียนรู้ และความสามารถทางสติปัญญา รวมถึงทักษะการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคม ความบกพร่องจะปรากฏชัดเจน เช่น ทักษะด้านการสื่อสาร การช่วยเหลือตนเอง การควบคุมตนเอง การรักษาสุขภาพและความปลอดภัยความสามารถด้านวิชาการ การทำงาน เป็นต้น ซึ่งทักษะดังกล่าวจะปรากฏขึ้นก่อนอายุ 18 ปี

Sirindhorn National Medical Rehabilitation Institute (2017) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของเด็กบกพร่องทางสติปัญญานั้น แบ่งไว้ 4 ระดับ คือ

- 1) ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก พบความผิดปกติของพัฒนาการอย่างชัดเจนตั้งแต่ขวบปีแรก มักมีพัฒนาการล่าช้าทุกด้านช่วยเหลือตนเองได้บ้างเล็กน้อยหรือไม่ได้เลยส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือและการดูแลตลอดเวลาและตลอดช่วงชีวิต
- 2) ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง มีพัฒนาการล่าช้าชัดเจนตั้งแต่เล็ก โดยเฉพาะพัฒนาการด้านการสื่อสาร ปัญหาในการเคลื่อนไหวและการดูแลตนเอง หากได้รับการฝึกที่เข้มข้นและต่อเนื่องเด็กอาจช่วยเหลือตนเองได้บ้าง ส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านอย่างมากตลอดช่วงชีวิต
- 3) ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง ได้รับการวินิจฉัยเมื่ออายุประมาณ 2 - 3 ปี หรือวัยก่อนเรียน เด็กอาจสามารถเรียนได้ถึงชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้ระบบการศึกษาพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองและทำงานง่ายๆ ได้ ต้องการความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตปานกลางตลอดช่วงชีวิต
- 4) ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย มักได้รับการวินิจฉัยเมื่อเด็กเข้าสู่วัยเรียนแล้วเนื่องจากในวัยก่อนเรียนพัฒนาการทักษะทางสังคมและการสื่อความหมายได้เพียงพอ ส่วนใหญ่สามารถเรียนได้ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือสูงกว่า เมื่อเป็นผู้ใหญ่สามารถทำงานสมรสและดูแลครอบครัวได้แต่อาจต้องการความช่วยเหลือบ้างเป็นบางครั้งคราวเมื่อมีปัญหาในชีวิตหรือปัญหาในหน้าที่

สรุปผลบททวนวรรณกรรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน หากเด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้คล่องแคล่ว จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมได้แก่ ที่เน้นการปฏิบัติ ได้ใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ในการทำกิจกรรม หยิบ จับสัมผัส วัสดุต่าง ๆ และเด็กได้ฝึกการใช้ กล้ามเนื้อมัดเล็กได้

อย่างอิสระตามความสามารถ ของแต่ละคน ซึ่งแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องคำนึงถึง พัฒนาการ วุฒิภาวะ อายุ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนซ้ำๆ สอนจากง่ายไปยาก เป็นขั้นตอน และการวิเคราะห์งาน เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น แบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน พื้นที่วิจัย คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครพนม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) กำลังศึกษาอยู่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครพนม ห้องเตรียมความพร้อม อายุ 4-6 ปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำนวน 4 กิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด ทฤษฎี ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กปฐมวัย ที่มีพัฒนาการ และอายุ 4-6 ปี แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาความเหมาะสม จำนวน 3 ท่าน โดยการวิเคราะห์ความเหมาะสมของเครื่องมือ มีค่าความเหมาะสม อยู่ระดับความเหมาะสม มากที่สุด นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) 2) แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 3 คะแนน รวมทั้งสิ้น 12 คะแนน เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับหลักการแนวทางการประเมิน DSPM และหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาความถูกต้องเหมาะสม ผลการหาค่า IOC มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) และหาร้อยละ (Percentage) จากการทดสอบหลังการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผู้วิจัย ได้พัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดังนี้

1. วางแผนการดำเนินกิจกรรม
2. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จากพัฒนาการ อายุ และการประเมินทักษะทางกล้ามเนื้อมัดเล็ก
3. ดำเนินการสร้างกิจกรรม จำนวน 4 กิจกรรม คือ 1) การปั้นลูกอม, อยยิ้ม 2) พิมพ์ภาพจากลูกโป่ง
- 3) ระบายสีรูปภาพ 4) ฝึก ปะ กระดาษ
4. นำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพของ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อยู่ระดับความเหมาะสม มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.73 S.D. เท่ากับ 0.52

5. นำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ทดลอง

ตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กิจกรรม	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
กิจกรรมการปั้น	4.77	0.50	มากที่สุด
กิจกรรมการพิมพ์ภาพ	4.70	0.53	มากที่สุด
กิจกรรมการระบายสีภาพ	4.80	0.48	มากที่สุด
กิจกรรมฉีก ปะ กระดาษ	4.63	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.73	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการประเมินการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น 4 กิจกรรม ได้แก่ การปั้น การพิมพ์ภาพ การระบายสีภาพ การฉีก ปะ กระดาษ โดยทั้ง 4 กิจกรรมนี้มีคะแนนเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมแต่ละกิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมการปั้น มีค่าเฉลี่ย 4.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด กิจกรรมการพิมพ์ภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด กิจกรรมระบายสีภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด และกิจกรรมการฉีก ปะ กระดาษ มีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด ตามลำดับค่าเฉลี่ยรวม 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ระดับความเหมาะสม มากที่สุด จากค่าประเมินทุกกิจกรรมแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ในการใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลของการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ตารางที่ 2 ผลการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

คนที่	คะแนนความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็ก				รวม	ร้อยละ	$\bar{X}$	S. D	
	ในแต่ละด้าน								
	แข็งแรง	คล่องแคล่ว	ถูกต้อง	ประสานสัมพันธ์					คะแนน
	(3)	(3)	(3)	ระหว่างมือกับตา (3)					
1	2	3	3	2	10	83.33	2.50	0.58	
2	3	3	3	2	11	91.67	2.75	0.50	
3	3	3	3	2	11	91.67	2.75	0.50	

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็ก จำนวน 4 กิจกรรม จำนวน 4 ด้าน โดยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 3 คน พบว่า คนที่ 1 มีคะแนนความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็กเมื่อได้รับการพัฒนาด้วยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ค่าเฉลี่ย 2.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 คนที่ 2 และคนที่ 3 มีคะแนนความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็กเมื่อได้รับการพัฒนาด้วยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ค่าเฉลี่ย 2.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 โดยทั้ง 3 คน มีคะแนนรวมมากกว่าร้อยละ 70

ตารางที่ 3 ผลการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จำนวน นักเรียน(คน)	คะแนน เต็ม	ร้อยละ	$\bar{X}$	S. D	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
					จำนวน (คน)	ร้อยละ
3	12	88.89	10.67	0.58	3	100

จากตารางที่ 3 ผลการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 4 กิจกรรม จำนวน 4 ด้าน เมื่อทดสอบความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็ก พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 10.67 คิดเป็นร้อยละ 88.89 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1.การพัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็ก ของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้น มีการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผลคะแนนการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด และเหมาะสม จึงสรุปได้ว่า 4 กิจกรรม ได้แก่ การปั้น การพิมพ์ภาพ การระบายสีภาพ การฉีก ปะกระดาษ มีคะแนนเฉลี่ย 4.73

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 และระดับความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้งานได้ เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกประสบการณ์ในการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างอิสระ เด็กได้ลงมือปฏิบัติ สัมผัส กับวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สอดคล้องกับ Department of Academic Affairs (2022) กล่าวว่า จิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ Special Education Bureau (2019) กล่าวว่า หลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่ว่า หลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ยึดการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่น การมีกิจกรรม ที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยวิธีการปั้น การพิมพ์ภาพ การระบายสี การฉีกปะ กระดาษ เพื่อให้เกิดภาพต่างๆ ตามจินตนาการของเด็ก โดยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กได้ใช้ทั้งกล้ามเนื้อ ฝ่ามือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา เป็นการบูรณาการผ่านการเล่น เน้นเด็กเป็นสำคัญ เป็นการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและหลักการทำงานของสมองซึ่งสอดคล้องกับ Viktor Lowenfeld and W. Lambert Brittain (1953) ทฤษฎี ลำดับขั้นพัฒนาการตามความคิดและอายุ คือ ความเจริญงอกงามของเด็กจะพัฒนาไป ตามลำดับขั้นอายุ หมายถึง ความพร้อมด้านวุฒิภาวะ คือ ทั้งร่างกาย และการกระทำเป็นไปตามลำดับขั้น ตามวัยอันควร Gestalt Therapy (1951) ทฤษฎีพัฒนาการการรับรู้ (Perceptual Development Theory) ซึ่งมีความเชื่อว่าเด็กจะทำงานศิลปะตามที่เห็น ตามความเป็นจริง ซึ่งเด็กจะเห็นแต่เค้าโครงและเห็นส่วนรวมของภาพมากกว่ารายละเอียด ทฤษฎีนี้เหมาะกับการสอนเด็ก ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ซึ่งเด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกออกมาแบบง่ายๆ และส่วนความซับซ้อน จะเพิ่มขึ้น ตามวัยของเด็กเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ จอร์น ดิวอี้ (John Dewey, 2013) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จาก การกระทำ (Learning by doing) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sawatpon (2018) ได้ศึกษา การจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กที่ส่งผลต่อการเขียนของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อและตาให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กิจกรรมการปั้น การวาดภาพ ระบายสี การพิมพ์ภาพและงานกระดาษ สอดคล้องกับวิจัยของ Krachapngoen (2019) ได้ศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ด้วยการปั้นนูนต่ำ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการปั้นนูนต่ำ และหลังแผนการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการปั้นนูนต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการปั้นนูนต่ำ สามารถส่งเสริมความสามารถในการใช้ กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ให้พัฒนาสูงขึ้น

2. ผลของการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 4 – 6 ปี เมื่อได้รับการพัฒนาด้วยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ คนที่ 1 มีคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเมื่อ

ได้รับการพัฒนาด้วยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ค่าเฉลี่ย 2.50 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 คนที่ 2 และ คนที่ 3 มีคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเมื่อได้รับการพัฒนาด้วยการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ค่าเฉลี่ย 2.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 โดยทั้ง 3 คน มีคะแนนเฉลี่ย 10.67 คิดเป็นร้อยละ 88.89 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กปฐมวัย ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 4-6 ปี ที่แยกออกเป็นรายด้านแล้วพบว่ามีการพัฒนาเพิ่มสูงขึ้น โดยผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎี Gesell (1940) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor behavior) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุม อวัยวะต่างๆ ของร่างกาย พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive behavior) (Motor sensory coordination) เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือ (Eye-Hand coordination) ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั่นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language behavior) ประกอบด้วยวิธีการสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทางหน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียงและภาษาพูด การเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal-Social behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคล และบุคคลกับกลุ่ม ภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง นับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยความเจริญของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ritdech (2020) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมตามแนวคิดของ Gesell สามารถพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีประสิทธิภาพ 72.5/90 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษมหาจักรีสิรินธร ประจำจังหวัดนครนายก มีพัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 สอดคล้องกับ Senleemen (2021) ได้ศึกษา การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเกสเซล (Gesell) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในเครือข่ายที่ 3 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเกสเซล (Gesell) มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรม เนื่องจากการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ตามแนวคิดของเกสเซล (Gesell) ประกอบด้วยกิจกรรม 6 กิจกรรม คือ การปั้น การฉีกปะ กระดาษ การพับกระดาษ การพิมพ์ภาพ การวาดภาพด้วยลายนิ้วมือ และการร้อยลูกปัด เป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อมือ ฝ่ามือ ข้อมือ นิ้วมือ ส่งผลให้กล้ามเนื้อมือมีความแข็งแรง มีความคล่องแคล่ว สามารถช่วยเหลือตนเองและสามารถบังคับนิ้วมือข้อมือในการหยิบจับวัตถุหรือ สิ่งของได้ เช่น การใส่-ถอดเสื้อ ติดกระดุม รูดซิป การแปรง

ฟัน ผูกเชือกกรองเท้า รวมไปถึงการเขียนหนังสือ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ไปศึกษาบทบาทของครูผู้สอนในการพัฒนาจิตรกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย มีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กด้วยการเอาใจใส่จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งสภาพห้องเรียนการจัดหาสื่ออุปกรณ์ ให้พร้อมมีแผนการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้าและดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างหลากหลาย ให้โอกาสเด็กนำเสนอ ผลงานของตนเอง ชื่นชมผลงานของตนเอง ซึ่งการจัดประสบการณ์ร่วมกับจิตรกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเชื่อมโยงไปสู่การใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อไป

สรุปองค์ความรู้

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก มีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมในการเขียนซึ่งเป็นทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสายตากับมือตลอดจนการควบคุมกล้ามเนื้อมือและแขน ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยกล้ามเนื้อเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งในการประกอบกิจกรรมต่างๆของเด็ก เช่น ตีกระทบเคาะ การผูกเชือกกรองเท้า การเหน็บใส่แก้ว การตีนม การรับ ประทานอาหาร การทำงานศิลปะ รวมทั้งการขีดเขียน ถ้าเด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว จะช่วยพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการทางด้านต่างๆทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ไปพร้อมๆกัน

การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้าน โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก เป็นการทำงานประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา ความมั่นคงแข็งแรงในการใช้มือและนิ้วมือในการหยิบจับสิ่งของต่างๆ และการรับรู้ประสาทสัมผัสในส่วนที่เป็นมือและนิ้วมือ ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงควรจัดกิจกรรมที่โรงเรียนและที่บ้านเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กให้กับลูก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการจัดประสบการณ์ร่วมกับจิตรกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ครูควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เด็กได้แสดงออก ได้ชื่นชมผลงานตัวเอง และเห็นคุณค่าในตัวเอง
2. ระหว่างการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนคอยสังเกตพฤติกรรมในการเรียนการสอน เพราะเด็กแต่ละคนอาจมีโรคประจำตัว เหนื่อย หอบ หรือชัก ควรให้หยุดพัก
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองหรือครูผู้สอนที่สนใจ สามารถนำกิจกรรมไปจัดที่บ้านหรือห้องเรียนของตัวเองได้ โดยวัสดุ อุปกรณ์ สามารถหาได้ง่ายตามท้องถิ่น เช่น การปั้น การปะติดเศษวัสดุ และยังเป็นส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กควบคู่ไปกับทางสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับรุนแรง ในช่วงอายุ 7 ปีขึ้นไป
2. ควรศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

References

- Boonnak, K. (2023). *Creative arts for early childhood children*. Retrieved January 14, 2023, from <https://www.youngciety.com/article/journal/arts-for-kids.html>.
- Department of Academic Affairs. (2022). *Curriculum for Early Childhood Education*, 2017. Bangkok: Khurusapha Ladprao.
- Dowey, A.L. (2013). *Attitudes, Interest, and Perceived Self-efficacy toward Science of Middle School Minority Female Students: Considerations for their Low Achievement and Participation in STEM Disciplines*. (Doctoral Dissertation). University of California. San Diego.
- Gesell, Arnoid. (1940). *The First Five Years of lofe: A Guide to the Study of the Preschool Child*. New York: Harper.
- Gestalt Therapy. (1951). *Excitement and Growth in the Humann Personality*. [n.p.]: Perls, Hefferline and Goodman.
- Kusolsong, S. (2016). *Organization Atmospheres Affecting the Management of the Experience for Early Childhood*. Phetchabun: Rajabhat Phetchabun.
- Krachapngoen, W. (2019). *The Learning Experiences by using Creative Art Activity Sets with Low Relief to Develop Small Muscles for Early Childhood in 1st Kindergarten*. Journal of Educational Technology and Communications, Faculty of Education Maha Sarakham University, 2(6), 171-180.
- Lowenfeld, V. and Brittain, W.L. (1953). *Creative and Mental Growth*. New York: The Macmillan.
- Ontub, N. (2021). *The Development of a Creative Art Activity Package for Young Muscle Development of Preschool Children Schools under the Educational Service Area Office 2*. (Master's Thesis). North Bangkok University.
- Piaget, J. (1969). *Science of Education and the Psychology of the Child*. New York: Viking.

- Pinyoanuntapong, (2012). *Research Methods in Early Childhood Education*. Bangkok: M & M Laser Print.
- Rajanukul Instituta, (2014). *Intellectual Disability*. Retrieved January 6, 2023, from <https://www.th. rajanukul.go.th/preview-4002.html>.
- Ritdech, N. (2020). *The Development of Activity Set Based on Gesell's Concept for Improving Ability to Use Small Muscles in children with intellectual disabilities*. (Master's Thesis). Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Pathum Thani.
- Sawatpon, T. (2018). *The experience plan to develop fine motor skill that affecting to writing skills of early childhood at Kindergarten 3 in the Charity School Wat Ban Kor, Sri Somdej, Roi – et province*. (Master's Thesis). Rajabhat Maha Sarakham University.
- Senleemen, N. (2021). *The Effect of the Creative Arts Activities Based on Gesell's Theory on the Development of Fine Motor Ability for Children with Intellectual Disabilities in Region 3 Special Education Center*. (Master's Thesis). Hatyai University. Songkla.
- Sirindhorn National Medical Rehabilitation Institute. (2017). *Handbook for health care for people with disabilities, Caring for people with intellectual disabilities*. (2nd ed.). Bangkok: Arun Printing.
- Sompakdee, K. (2021). *The Development of Science Process Skills Using High/Scope for Early Childhood*. (Master's Thesis). Rajabhat Maha SaraKham University. Maha SaraKham.
- Special Education Bureau. (2019). *Curriculum for Early Childhood Education for children with special needs*, 2019. Bangkok: Special Education Bureau.
- Tangpitakpaiboon, A. (2019). *Effectiveness of Creative Aszsrt by Using Drawing and Coloring Techniques for Enhancing Creative Thinking in Primary Childhood*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University. Bangkok.

